

Måndagen den 5 maj

Kl. 11.00

*Anmälan om
kompletteringsval
till utskott*

§ 1 Anmälan om kompletteringsval till utskott

TALMANNEN:

Socialdemokratiska riksdagsgruppen har som suppleant i kulturutskottet under Hans Alséns ledighet anmält hans ersättare Ingrid Andersson.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i kulturutskottet

Ingrid Andersson (s)

§ 2 Justerades protokollen för den 23, 24 och 25 april.

§ 3 Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1979/80:2045 till jordbruksutskottet

1979/80:2046 till näringsutskottet

1979/80:2047 och 2048 till skatteutskottet

§ 4 Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställningarna 1979/80:192–196

§ 5 På hemställan av talmannen beslöt kammaren kl. 11.02 att ajournera sina förhandlingar till kl. 16.00, då de till dagens bordläggning anmälda utskottsbetänkandena väntades föreligga.

§ 6 Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 7 Anmäldes och bordlades

Proposition

1979/80:164 om dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Nya Zeeland

§ 8 Anmäldes och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkande

1979/80:50 med anledning av granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning

Skatteutskottets betänkanden

1979/80:42 med anledning av motioner om avdragsreglerna för periodiska understöd m. m.

1979/80:50 med anledning av propositionen 1979/80:137 om beskattning vid uthyrning av fritidshus samt om vissa ändringar i taxeringslagen (1956:623) jämte motioner

1979/80:52 med anledning av motion om schablonavdrag för egenföretagare

1979/80:53 med anledning av motioner om vissa mervärdskattefrågor

1979/80:54 med anledning av propositionen 1979/80:125 med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1979/80 såvitt avser viss del av handelsdepartementets verksamhetsområde

Justitiekommitténs betänkanden

1979/80:35 med anledning av propositionen 1979/80:100 såvitt gäller anslag till rättshjälp m. m. jämte motion

1979/80:36 med anledning av propositionen 1979/80:101 med förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1979/80 såvitt gäller anslag till rättshjälp m. m.

1979/80:42 med anledning av propositionen 1979/80:100 såvitt gäller byggnadsarbeten för polisväsendet jämte motioner

Socialförsäkringskommitténs betänkanden

1979/80:16 med anledning av propositionen 1979/80:128 om ställföreträdarens ansvar för arbetsgivaravgifter samt avveckling av den frivilliga pensionsförsäkringen, m. m., jämte motioner

1979/80:17 med anledning av propositionen 1979/80:99 om borttagande av prövningen mot makes ekonomi i fråga om viss studiehjälp, jämte motion

Utbildningskommitténs betänkanden

1979/80:26 med anledning av propositionen 1979/80:100 såvitt gäller anslag till driften av grundskolor m. m. jämte motioner

1979/80:27 med anledning av propositionen 1979/80:100 såvitt gäller anslag till utbildning för tekniska yrken och utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken jämte motioner

1979/80:28 med anledning av propositionen 1979/80:100 såvitt gäller vissa gemensamma frågor för grundläggande högskoleutbildning samt anslag till lokala och individuella linjer och enstaka kurser, m. m., jämte motioner

Trafikkommitténs betänkande

1979/80:10 med anledning av propositionen 1979/80:100 såvitt gäller anslag till Statens järnvägar jämte motioner

Jordbrukskommitténs betänkanden

1979/80:35 med anledning av motioner om strålskydd

1979/80:36 med anledning av propositionen 1979/80:111 om ersättning vid viltskador m. m. jämte motion

§ 9 Anmälan av interpellation

Nr 135

Måndagen den
5 maj 1980

Anmäldes och bordlades följande interpellation som ingivits till kammarkansliet

den 30 april

Anmälan av interpellation

1979/80:197 av *Bertil Fiskesjö* (c) till jordbruksministern om tillvaratagande av vissa ekonomiskt och vetenskapligt värdefulla områden i Skåne:

Svensk – och nordisk – förädlingsverksamhet har hittills varit av utomordentlig betydelse för vårt land, för dess välstånd och med avseende på livsmedelsförsörjningen för dess oberoende i avspärningstider.

Med förädlingen följer emellertid en framträdande tendens att utveckla och sprida den ekonomiskt mest lönsamma anlagskombinationen: de s. k. monokulturerna har kommit att dominera i en alltmer ökande omfattning. Därmed följer en förträngning eller t. o. m. utslagning av andra anlagsuppsättningar – med andra ord: den variationsbredd i anlagsuppsättningen som är nödvändig för en arts, en sorts eller en populations anpassning till skilda eller i förändring befintliga miljöer reduceras. Det är med beklagande man nödgas konstatera att det sistnämnda blivit en i organismvärlden i sin helhet snart sagt dagligen återkommande, för artbeståndet mycket ogynnsam företeelse. Därmed har nämligen inte endast art efter art försvunnit ur jordens fauna och flora. Möjligheterna till en vidareutveckling av artmångfalden och till ett – förnuftigt – nyttiggörande av en av jordens största och viktigaste naturtillgångar har också beskurits. För förädlingsverksamheten är situationen i detta avseende så allvarlig att det befunnits nödvändigt att möta en hotande bristsituation genom inrättandet av särskilda genbanker, varav en – Nordiska genbanken, förlagd till St. Råby i Lund – utgör en internordisk, regional institution under Nordiska ministerrådet i Oslo.

Även om genbankernas verksamhetsområden i första hand omfattar kulturväxterna, såsom fallet är beträffande Nordiska genbanken, eller andra utpräglade nyttoorganismer, är värdet av genuuppsättningarna hos organismer utanför dessa områden ingalunda mindre – tvärtom efterlyses de i allt större omfattning. Den bästa och ekonomiskt mest fördelaktiga genbanken är emellertid organismernas egna naturliga miljöer. Dessa utgör därför en mycket betydelsefull men på grund av otillräcklig insikt oftast fullständigt förbisedd ekonomisk tillgång med ett värde, bl. a. ur förädlingsynpunkt, så stort att det svårligen kan överskattas. Tillvaratagandet av ifrågakvarande miljöer och deras artsammansättningar är av största vikt ur både ekonomisk och vetenskaplig forskningssynpunkt.

Särskilt aktuella ur dessa synpunkter är vissa skånska kustavsnitt. F. n. utsätts Västskånes unika kustområden för ett oroande starkt exploateringstryck. Det är emellertid redan med hänsyn till vad som tidigare sagts av utomordentlig vikt att dessa områden bevaras. Och dessutom: de nämnda områdena rymmer fortfarande ett antal mer eller mindre ursprungliga

Måndagen den
5 maj 1980

---

*Anmälan av inter-
pellation*

gräsmarker, vilka under lång tid betats. Därvid kan genotyper, särskilt anpassade till områdenas klimat, kustnärlighet och jordarter ha utvecklats. Det är av utomordentligt intresse att just denna evolution i dessa områden får tillfälle att fortgå så långt möjligt är. Intagandet i genbanker kan nämligen visserligen bevara dagssituationens genuuppsättningar men ej ersätta en pågående evolution, dvs. möjliggöra en fortsatt produktion av även ur nyttjandesynpunkt värdefullt eller nödvändigt genmaterial.

Västra och sydvästra Skåne utgör med sitt gynnsamma klimat i förening med sina förnäma odlingsjordar av hävd en speciell region för kulturväxt-förädling. Den hårda exploateringstrenden inom området – det må sedan gälla strängt ekonomiska eller ideella syften – ställer vanligtvis den goda odlingsjorden emot strandområden såsom ett antingen-eller. Men ur just ekonomisk synpunkt är förhållandet i dessa områden i hög grad det rakt motsatta. Det är i själva verket ett både-och: strandområdenas värde kan med fog sägas vara fullt jämförbart med eller med hänsyn till vad som tidigare sagts t. o. m. avgjort större än åkerjordens.

Ett särskilt omnämnande krävs beträffande de strandnära vattenområdena, vilka ur här anförda synpunkter är långt ifrån av oväsentlig betydelse för forskning och näringsliv (t. ex. för marinbiologisk forskning och för fiskerinäringen).

De västskånska strandängarna utgör en rest av den tidiga kulturhistoriska epok, då ett omfattande hed- och betesbälte utbreddes sig från norr till söder innanför kusten. De representerar numera den enda kvarvarande naturliga miljötypen i den smala zonen mellan stranden och det sedan länge odlade landskapet. Såsom den enda odlingshistoriska länken mellan nutiden och ett forntida bondelandskap utgör de ännu återstående resterna av strandängsområdena ej endast ur forsknings- och studiesynpunkt en vetenskapligt (odlingshistoriskt, genetiskt, botaniskt, zoologiskt och pedologiskt) omistlig klenod: ett genmaterial – uppbyggt och utvecklat under en mycket lång tidrymd under nordiska, speciella klimat – och miljöförhållanden – är en oersättlig tillgång.

Utomordentliga och unika värden av både ekonomisk och vetenskaplig karaktär är sålunda knutna till återstoderna av de skånska strandområdena. Trots förelägganden av skilda slag i skyddande och bevarande syfte är emellertid ifrågakvarnande områden utsatta för ett ständigt exploateringshot och ett ständigt naggande i kanten.

Exceptionellt värdefulla och tillika på grund av sin begränsning särskilt känsliga gentemot varje slag av exploatering är Ålabodarna–Sundvikområdet, området kring Saxåns mynning, Bunkeflo- och Klagshamnsmrådena samt strandängsförekomsterna mellan Klagshamn och Foteviken.

Med hänvisning till det anförda anhåller jag att till jordbruksministern få ställa följande fråga:

Är jordbruksministern beredd att verka för ett tillvaratagande i sitt nuvarande skick av de angivna områdenas genetiska, floristiska och faunistiska värden samt för ett förhindrande av den förstörelse av desamma som varje form av exploatering här innebär?

§ 10 Meddelande om frågor

Nr 135

Måndagen den
5 maj 1980

---

*Meddelande om
frågor*

Meddelades att följande frågor framställdes

den 30 april

1979/80:445 av *Pär Granstedt* (c) till statsrådet Georg Danell om uppförande av koleldade anläggningar:

Många kommuner har f. n. planer på att uppföra koleldade kraftvärmeanläggningar eller hetvattencentraler. Eftersom det är angeläget att så snabbt som möjligt minska landets oljeberoende är det viktigt att dessa planer inte onödigtvis försenas. Självfallet förutsätter detta att anläggningarna fyller högt ställda miljökrav. Statsrådet Georg Danell har emellertid bl. a. i Radio Södertälje hävdvat att regeringen inte kan ta ställning till ansökningar om koleldade anläggningar innan man utarbetat en samlad kolpolitik.

När räknar statsrådet med att regeringen kan ta ställning till ansökningar om att få uppföra koleldade kraftvärmeverk eller hetvattencentraler?

den 5 maj

1979/80:446 av *Gunnar Biörck* i Värmdö (m) till statsrådet Elisabet Holm om läget på sjukhusfronten under den pågående arbetskonflikten:

Hur bedömer statsrådet läget på sjukhusfronten under den nu pågående arbetskonflikten?

Avser statsrådet att föreslå regeringen att vidtaga åtgärder för att tillförsäkra medborgarna den vård de har behov av och har betalat för?

1979/80:447 av *Paul Lestander* (vpk) till justitiedepartementet om uppräkningsregleringsavgifterna vid större vattenregleringar:

I vattenlagen finns bestämmelser som gäller regleringsavgifter vid större vattenregleringar för kraftändamål. Avgiftsmedlen används för att kompensera skador som inte ersätts i vattenmål och för att tillgodose allmänna ändamål i den bygd som berörs av vattenregleringen. Riksdagen antog 1974 de regler som ännu gäller för regleringsavgifter. Reglerna omfattar även avgifternas storlek.

Sedan 1974 har en mycket betydande förändring i penningvärdet skett. Starka krav på indragning av övervinster från kraftindustrin till samhället har rests, framför allt i debatten inför folkomröstningen om kärnkraft. Kravet på att bibehålla realvärdet av regleringsavgifterna från 1974 reses med ökad styrka.

Avser justitiedepartementet att föreslå en uppräkningsregleringsavgifterna så att de reellt motsvarar 1974 års nivå?

Nr 135

Måndagen den
5 maj 1980

---

*Meddelande om
frågor*

1979/80:448 av *Sven Henricsson* (vpk) till kommunikationsministern om utredning av eventuella skadeverkningar av hormoslyrbesprutning vid SJ under 1950-talet:

Två förtidspensionärer och svårt sjuka lokförare, som arbetade på SJ:s s. k. gifttåg under 1950-talet, anser att skadorna står i samband med detta arbete och har framställt ersättningskrav till SJ.

SJ har därvid hänvisat till en lag från 1862 och sagt att ärendet är preskriberat. Om så skulle vara fallet stoppar alltså SJ möjligheten att rättsligt pröva den medicinska utredningen i ärendet och därigenom få skuldfrågan behandlad. Det är dock genom forskning fastlagt ett samband mellan fenoxisyror och skador på människor. Det kan f. ö. enligt forskningsrönen ta lång tid mellan giftexponering och skadans upptäckande.

Mot bakgrund av det anförda vill jag ställa följande fråga:

Är kommunikationsministern beredd att – utan åberopande av preskriptionslagstiftning från 1862 – medverka till ett klarläggande av eventuellt samband mellan hormoslyrbesprutning vid SJ och skador på människor?

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 16.01.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert